

บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 อะลูมิเนียม

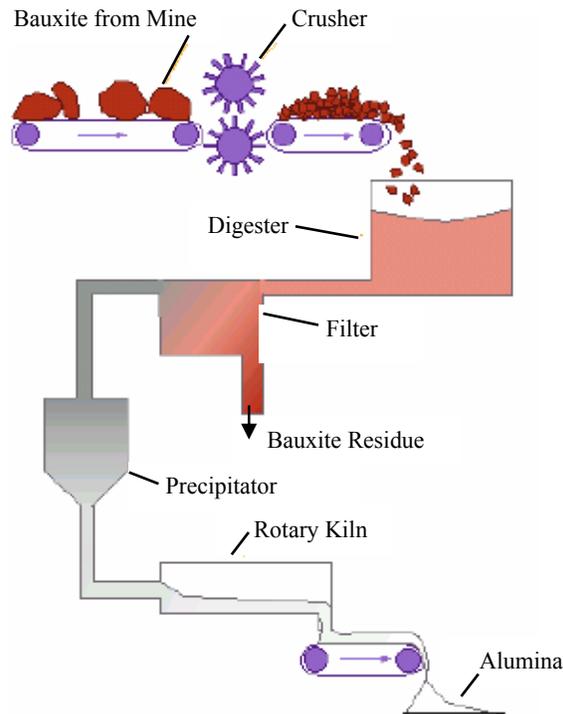
อะลูมิเนียมเป็นธาตุชนิดหนึ่งที่มีมากเป็นอันดับสามของโลกรองจากออกซิเจนและซิลิกอน อะลูมิเนียมไม่เหมือนกับทองหรือโลหะอื่นที่จะพบในภาวะบริสุทธิ์ตามธรรมชาติ เนื่องจากอะลูมิเนียมมีคุณสมบัติที่จะทำปฏิกิริยากับออกซิเจนได้ดีมากจึงพบอยู่ในสถานะของสารประกอบอะลูมิเนียมออกไซด์ซึ่งมีชื่อเรียกกันโดยทั่วไปว่า อะลูมินา

อะลูมินาบริสุทธิ์สามารถสกัดได้จากแหล่งแร่บ็อกไซต์ซึ่งมีส่วนประกอบของแร่ธาตุต่างๆดังต่อไปนี้

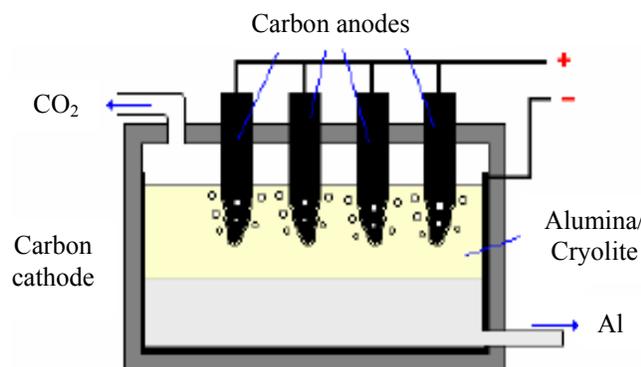
- 1) อะลูมินา 60% โดยประมาณ
- 2) สนิมเหล็กไม่เกิน 28% โดยประมาณ
- 3) ซิลิกาไม่เกิน 6%
- 4) ไททาเนียมออกไซด์ไม่เกิน 3%
- 5) 10 -30% เป็นสารละลายสารเคมีอื่นๆ

การสกัดอะลูมินาบริสุทธิ์ทำได้โดยเอาแร่บ็อกไซต์ไปบดให้ละเอียดและนำมาผสมกับสารละลายโซดาไฟเข้มข้น อะลูมินาจะถูกทำให้ละลายในสารละลายโซดาไฟภายใต้ความร้อนและความดันที่เหมาะสม เมื่อผ่านสารละลายที่ได้นี้ไปยังเครื่องกรอง สารละลายที่มีอะลูมินาจะสามารถผ่านเครื่องกรอง ในขณะที่แร่ธาตุอื่นๆที่ไม่ละลายในโซดาไฟจะตกตะกอน เมื่อนำสารละลายนี้ไปอบที่ความร้อน $1,300^{\circ}\text{C}$ ส่วนที่เป็นของเหลวจะระเหยเป็นไอไปหมดโดยเหลือผงอะลูมินาสีขาวซึ่งมีลักษณะคล้ายแป้งหรือปูนขาวดังแสดงในรูปที่ 2.1

การสกัดโลหะอะลูมิเนียมบริสุทธิ์ออกจากผงอะลูมินาหรืออะลูมิเนียมออกไซด์ทำได้โดยการแยกธาตุด้วยไฟฟ้าดังแสดงในรูปที่ 2.2 ผงอะลูมินาจะถูกทำให้ละลายในสารละลายโคริโอไลต์ (Na_3AlF_6) ที่อุณหภูมิ 950°C และเมื่อผ่านกระแสไฟฟ้าตรง 150,000 A ที่แรงดันไฟฟ้า 4-5 V จะได้โลหะอะลูมิเนียมบริสุทธิ์สีเงินในสภาพหลอมเหลว การผลิตโลหะอะลูมิเนียมบริสุทธิ์ 1 ตัน จะต้องใช้แร่บ็อกไซต์ 4 ถึง 5 ตัน เพื่อที่จะได้จำนวนอะลูมินา 2 ตัน และใช้พลังงานไฟฟ้า 15,000 KWH จะได้โลหะอะลูมิเนียม 1 ตัน พลังงานไฟฟ้าที่ใช้ทั้งหมดตั้งแต่สกัดแร่บ็อกไซต์ประมาณ 17,000 KWH ต่ออะลูมิเนียมบริสุทธิ์ 1 ตัน [7]

รูปที่ 2.1 กระบวนการสกัดสารประกอบอะลูมินาโดยสังเขป [3]

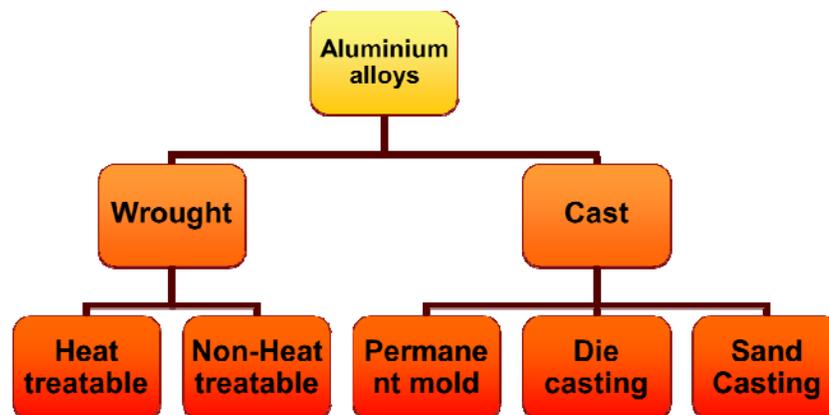
รูปที่ 2.2 การสกัดโลหะอะลูมิเนียมด้วยการแยกธาตุด้วยไฟฟ้า [3]

2.2 อะลูมิเนียมและโลหะผสมของอะลูมิเนียม

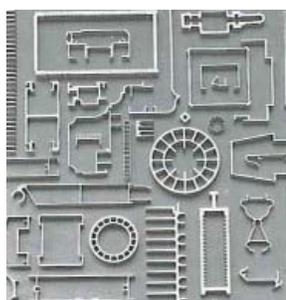
โลหะอะลูมิเนียม หรือ อะลูมิเนียมผสม (aluminum alloy) เป็นวัสดุโลหะนอกกลุ่มเหล็กที่มีสมบัติเด่นหลายประการ เช่น มีความหนาแน่นต่ำประมาณ 2.7 g/cm^3 เมื่อเทียบกับเหล็กซึ่งมีความหนาแน่น 7.9

g/cm³ มีความแข็งแรงต่อหน่วยน้ำหนักสูง มีค่าความเหนียวสูง (high ductility) ซึ่งง่ายต่อการขึ้นรูป ทนการกัดกร่อนเพราะมีฟิล์ม Al₂O₃ นำไฟฟ้าได้ดีเหมาะกับการทำสายไฟฟ้าที่ต้องการน้ำหนักเบา นำความร้อนสูง เหมาะสำหรับทำภาชนะหุงต้มบางชนิด ไม่เป็นพิษต่อร่างกาย ใช้ทำภาชนะบรรจุอาหาร เช่น กระจป่อง ผิวขัดมัน ขึ้นเงาง่าย และเคลือบสีหรือทำลวดลายได้ง่าย ราคาไม่แพงเมื่อเทียบกับโลหะชนิดอื่นๆ รีไซเคิลง่าย (ใช้พลังงานในการหลอมเพียง 5% ของพลังงานในการผลิตโลหะ) [7]

โดยทั่วไปโลหะอะลูมิเนียม หรือ อะลูมิเนียมผสมจะถูกแบ่งเป็นสองกลุ่มใหญ่ คือ โลหะอะลูมิเนียมหรือโลหะอะลูมิเนียมผสมแบบขึ้นรูปทางกล (wrought aluminum and its alloys) และโลหะอะลูมิเนียมหรือโลหะอะลูมิเนียมผสมแบบหล่อขึ้นรูป (casting aluminum and its alloys) ดังแสดงในรูปที่ 2.3, 2.4 และ 2.5 ตามลำดับ

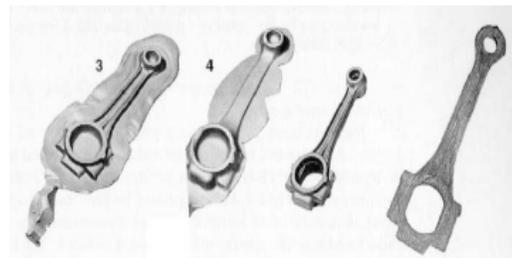
รูปที่ 2.3 การแบ่งกลุ่มของโลหะอะลูมิเนียมและอะลูมิเนียมผสม [3]

Aluminum Extrusion

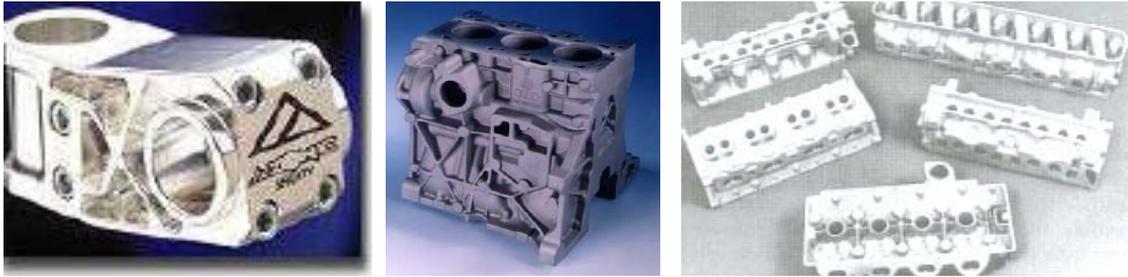

Aluminum Rolling

Aluminum Forging

รูปที่ 2.4 ภาพตัวอย่างของโลหะอะลูมิเนียมขึ้นรูปทางกล (wrought aluminum) [3]

รูปที่ 2.5 ภาพตัวอย่างของโลหะอะลูมิเนียมกลุ่มงานหล่อ (cast aluminum) [3]

2.3 การกำกับภาวะประสงค์สำหรับโลหะอะลูมิเนียมและอะลูมิเนียมผสม

(Temper Designation for Aluminum and aluminum alloys)

ในปี ค.ศ. 1948 สมาคมอะลูมิเนียมแห่งอเมริกา ได้ตั้งระบบการให้สัญลักษณ์ตามสภาพของโลหะที่ผ่านกรรมวิธีการผลิตต่างๆ จนแสดงคุณสมบัติทางกายภาพของทางกลตามความต้องการของผู้ใช้ โดยใช้สัญลักษณ์เป็นตัวอักษรภาษาอังกฤษได้แก่ F, O, H, W และ T เขียนตามหลังสัญลักษณ์ของโลหะผสมโดยมีขีดนำหน้า แล้วอาจจะมีตัวเลข 1 หรือ 2 ตัว ตามหลังด้วย เช่น A 132-T 65 เป็นต้น สำหรับความหมายของสัญลักษณ์ต่างๆ มีรายละเอียดดังนี้คือ

F คือ สภาพเดิม (fabricated) หมายถึงสภาพของโลหะที่ได้จากการผลิตธรรมดาโดยไม่มีกรรมวิธีทางกลหรือกรรมวิธีทางความร้อนเข้ามาช่วยเป็นชิ้นงานสภาพเดิม

O คือสภาพอบอ่อน (annealed) หมายถึง สภาพของโลหะที่ผ่านกรรมวิธีการอบอ่อน เพื่อให้โลหะมีความอ่อนและเหนียวเพิ่มขึ้น

H คือสภาพแข็งโดยการทำงาน work – hardened หมายถึง สภาพของโลหะที่ผ่านกระบวนการทำงานทางกล เพื่อให้มีความแข็งแรงสูงเพิ่มขึ้น อาจจะเป็นกรรมวิธีการทำงานแบบร้อนหรือแบบเย็นก็ได้

H1 คือ ทำให้แข็งด้วยความเครียดอย่างเดียว (strain-hardened only) หมายถึงสภาพของโลหะที่ผ่านการทำให้แข็งด้วยความเครียดอย่างเดียว และจะมีตัวเลขหลักที่สองกำกับอยู่ด้วยเพื่อแสดงปริมาณการถูกทำให้แข็ง เช่น

H12 หมายถึง Quarter hard โลหะจะถูกแปรรูป 20%

H14 หมายถึง Half hard โลหะจะถูกแปรรูป 40 %

H18 หมายถึง Full hard โลหะจะถูกแปรรูป 80%

H19 หมายถึง Extra hard โลหะจะถูกแปรรูป 90%

H2 คือ ทำให้แข็งและอบอ่อนบางส่วน (strain – hardened and partial annealed) หมายถึง สภาพของโลหะที่ถูกทำให้แข็งด้วยความเครียด แล้วนำไปอบอ่อนบางส่วน เพื่อให้โลหะเหนียวขึ้นแต่ความแข็งแรงยังเหมือนกับโลหะที่ใช้สัญลักษณ์ H1

H3 คือ ทำให้แข็งและคงรูป (strain-hardened and then stabilizing) หมายถึงสภาพของโลหะที่ถูกทำให้แข็งและมีความแข็งแรงเพิ่มขึ้น โดยผ่านกระบวนการแปรรูปเย็นและกึ่งคุณสมบัติไว้ แล้วนำโลหะไปทำกรรมวิธีทางความร้อนที่อุณหภูมิต่ำๆ ซึ่งความร้อนนี้ยังไม่สูงพอที่จะทำให้ความเครียดทั้งหมดไป สภาพของโลหะแบบนี้ส่วนมากใช้กับโลหะประเภทอะลูมิเนียมผสมแมกนีเซียม

W คือ การอบละลาย (solution-heat treatment) หมายถึง สภาพของโลหะที่ผ่านกรรมวิธีทางความร้อนเพื่อให้เกิดการละลายของธาตุผสมจนเป็นเนื้อเดียวกันจากนั้นทำให้เย็นอย่างรวดเร็วโดยอาจปล่อยให้เย็นตัวในอากาศ โลหะก็จะมีการเปลี่ยนแปลงเกิดการแยกตัวแข็งโดยอายุ (natural aging) ดังนั้นการกำกับสัญลักษณ์ก็จะต้องบอกถึงระยะเวลาที่ทิ้งไว้ด้วย จะเห็นว่าสภาพดังกล่าวนี้ จะเป็นคุณสมบัติเฉพาะของโลหะผสมที่สามารถเกิดการแยกตัวแข็ง (Precipitation Hardening) ได้เองและไม่เกิดขึ้นกับโลหะทั่วไป เช่น โลหะอะลูมิเนียมผสมทองแดงที่มีสัญลักษณ์ 2024-W (1/2 hr) หมายความว่า โลหะนี้ได้ผ่านกรรมวิธีทางความร้อน จนทำให้ทองแดงละลายเข้าไปในอะลูมิเนียมจนหมดแล้วปล่อยให้เย็นอย่างรวดเร็วในอากาศ เป็นเวลานานครึ่งชั่วโมง

T คือ อบด้วยความร้อน (thermally treated) หมายถึงสภาพของโลหะที่ผ่านกรรมวิธีทางความร้อน ซึ่งอาจจะทำร่วมกับกระบวนการทำงานทางกลหรือไม่ร่วมก็ได้และตามหลังอักษร T จะมีตัวเลข 2 ถึง 10 กำกับไว้เพื่อบอกความแตกต่างดังต่อไปนี้

T2 คือ อบอ่อน (annealed) หมายถึง สภาพอบอ่อนซึ่งใช้เฉพาะสำหรับงานหล่อเท่านั้น

T3 คือ อบละลายและกรรมวิธีการทำงานแบบเย็น (solution heat treated and then cold worked) หมายถึง สภาพของโลหะที่ผ่านการอบละลายแล้วนำไปแปรรูปเย็นเพื่อเพิ่มความแข็งแรง

T4 คือ การอบละลายแล้วแยกตัวแข็งโดยอายุ (solution treated and naturally aged) หมายถึงสภาพของโลหะที่ผ่านการอบละลายแล้วปล่อยให้เกิดการแยกตัวแข็งโดยธรรมชาติและมีระยะเวลา หรืออายุด้วย

T6 คือ การอบละลายแล้วแยกตัวแข็ง (solution treated and aged at slightly temperature) หมายถึง สภาพของโลหะที่ผ่านการอบละลาย แล้วไปอบทางความร้อนต่อเพื่อให้เกิดการแยกตัวแข็ง

T7 คือ อบละลายแล้วทำให้คงสภาพ หมายถึง สภาพของโลหะที่ผ่านการอบละลายโดยการควบคุมทั้งอุณหภูมิและเวลาเพื่อควบคุมการเติบโตของเกรนหรือเพื่อควบคุมความเค้นที่ตกค้างภายในโลหะ หรือเพื่อควบคุมทั้งสองอย่าง

T8 คือ อบละลายแล้วแปรรูปแบบเย็นแล้วอบแยกตัวแข็งหมายถึงสภาพของโลหะที่ผ่านการอบละลายแล้วนำไปแปรรูปแบบเย็นเพื่อเพิ่มความแข็งแรงต่อจากนั้นจึงนำไปอบแยกตัวแข็ง

T9 คืออบละลายแล้วอบแยกตัวแข็งและแปรรูปแบบเย็น หมายถึงสภาพของโลหะที่ผ่านการอบละลายแล้วอบแยกตัวแข็ง หลังจากนั้นจึงนำไปแปรรูปเย็น เพื่อเพิ่มความแข็งแรง

T10 คือ อบแยกแข็งแล้วแปรรูปเย็น หมายถึง สภาพของโลหะที่ผ่านกรรมวิธีทางความร้อนเพื่อให้เกิดการแยกตัวแข็ง จากนั้นนำไปแปรรูปเย็นอีกเพื่อเพิ่มความแข็งแรง [7]

2.4 การกำหนดสัญลักษณ์สำหรับอะลูมิเนียมผสม (Aluminum Alloys Designation System)

ในปี พ.ศ. 2497 สมาคมอะลูมิเนียมแห่งอเมริกา (The Aluminum Association of America) ได้จัดโลหะผสมของอะลูมิเนียมขึ้นรูปเป็นหมวดหมู่ตามส่วนผสมและใช้เลข 4 หลักเป็นสัญลักษณ์ในการกำกับชื่อของโลหะ ในปัจจุบันนี้การกำกับชื่อตามนี้เป็นที่รู้จักและใช้กันอย่างแพร่หลายจนเป็นสากลนิยมซึ่งมีอยู่ 8 กลุ่ม ดังแสดงในตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 สัญลักษณ์ที่ใช้แทนอะลูมิเนียมขึ้นรูปเย็น และอะลูมิเนียมขึ้นรูปเย็นผสม [8]

สัญลักษณ์	ธาตุที่เป็นส่วนผสมหลักในอะลูมิเนียม
1XXX	อะลูมิเนียมที่มีความบริสุทธิ์ไม่น้อยกว่า 99.0%
2XXX	ทองแดง (Copper, Cu)
3XXX	แมงกานีส (Manganese, Mn)
4XXX	ซิลิคอน (Silicon, Si)
5XXX	แมกนีเซียม (Magnesium, Mg)
6XXX	แมกนีเซียม กับ ซิลิคอน (Magnesium, Mg and Silicon, Si)
7XXX	สังกะสี (Zinc, Zn)
8XXX	ธาตุอื่น ๆ (Other elements)
9XXX	ยังไม่มีใช้ (Unused series)

อะลูมิเนียมบริสุทธิ์ (อนุกรม 1XXX) ที่ใช้ในงานอุตสาหกรรมจะมีความบริสุทธิ์ของอะลูมิเนียมที่ 99.0 เปอร์เซ็นต์ ถึง 99.9 เปอร์เซ็นต์ อะลูมิเนียมในกลุ่มนี้มีความต้านทาน การกัดกร่อนได้ดี สามารถนำไฟฟ้าและความร้อนได้ดี และยังสามารถสะท้อนแสงได้ดีจึงนิยมใช้ในการผลิตแผงสะท้อนแสงในไฟหน้ารถยนต์ นอกจากนั้นยังสามารถนำไปขึ้นรูปได้ง่ายทั้งการตัด เชื่อมและขึ้นรูปเย็นด้วยกระบวนการต่างๆ ความสามารถในการเชื่อมอยู่ในเกณฑ์ที่น่าพอใจ แต่อะลูมิเนียมบริสุทธิ์จะมีข้อเสียคือในด้านของความ

แข็งแรง และคุณสมบัติทางกลที่ต่ำกว่าวัสดุชนิดอื่น แต่ก็สามารถปรับปรุงได้โดยการเติมธาตุเจืออื่น เพื่อให้คุณสมบัติเปลี่ยนแปลงไป หรือการขึ้นรูปเย็นคือการทำให้แข็งได้ด้วยความเค้น (strain hardening) **อะลูมิเนียมเจือทองแดง (อนุกรม 2XXX)** เป็นอะลูมิเนียมที่มีความแข็งแรงสูง คุณสมบัติทางกลใกล้เคียงกับเหล็กกล้าคาร์บอนต่ำ โดยสามารถทำการปรับปรุงคุณสมบัติทางกลให้ดีขึ้นได้ด้วยกรรมวิธีทางความร้อนได้โดยทำการอบละลาย (solution treatment) และ ชุบ (quenching) จากนั้นปล่อยให้ตกตะกอน (precipitation) ซึ่งเรียกกระบวนการนี้ว่าการอบบ่ม (ageing hardening) ซึ่งภายหลังการอบบ่มความสามารถในการต้านทานการกัดกร่อนจะลดลง และความสามารถในการเชื่อมของอะลูมิเนียมชนิดนี้จะต่ำกว่าชนิดอื่นๆ คือจะเชื่อมได้ยากโดยจะเกิดการอ่อนตัวที่แนวเชื่อม ดังนั้นจึงมักทำการเชื่อมต่อด้วยวิธีทางกลคือการย้ำหุ้ม

อะลูมิเนียมเจือแมงกานีส (อนุกรม 3XXX) เป็นอะลูมิเนียมที่มีคุณสมบัติ เหมือนกับอะลูมิเนียมบริสุทธิ์แต่มีความแข็งแรงและคุณสมบัติทางกลที่ดีกว่า มีความต้านทานต่อการกัดกร่อนได้ดี มีความเหนียวที่ด้านการแตกหักสูง สามารถขึ้นรูปได้ง่าย และมีความสามารถในการเชื่อมที่สูง จัดว่าเป็นกลุ่มที่ไม่สามารถปรับปรุงคุณสมบัติด้วยกรรมวิธีทางความร้อนได้

อะลูมิเนียมเจือซิลิกอน (อนุกรม 4XXX) อะลูมิเนียมชนิดนี้จัดว่าเป็นกลุ่มที่ไม่สามารถปรับปรุงคุณสมบัติด้วยกรรมวิธีทางความร้อนได้ แต่เมื่ออยู่ในสภาพของเหลวจะไหลตัวได้ดีและขณะแข็งตัวจะไม่เกิดการแตกร้าวทั้งในสภาพร้อนและเย็น ดังนั้นอะลูมิเนียมจึงนิยมใช้ในการเป็นลวดเติมสำหรับเชื่อมอะลูมิเนียมเจือและอะลูมิเนียมหล่อ

อะลูมิเนียมเจือแมกนีเซียม (อนุกรม 5XXX) อะลูมิเนียมเจือชนิดนี้จัดว่าเป็นกลุ่มที่ไม่สามารถปรับปรุงคุณสมบัติด้วยกรรมวิธีทางความร้อนได้ นิยมนำไปทำลวดเติมสำหรับการเชื่อมเหมือนกับอนุกรม 4XXX นอกจากนั้นยังนิยมนำไปทำเป็นถังหรือขวดบรรจุแก๊ส (storage vessels)

อะลูมิเนียมเจือแมกนีเซียม - ซิลิกอน (อนุกรม 6XXX) อะลูมิเนียมชนิดนี้จัดว่าเป็นกลุ่มที่สามารถปรับปรุงคุณสมบัติทางกลด้วยกรรมวิธีทางความร้อนได้ มีความแข็งแรงและคุณสมบัติทางกลที่ดีพอสมควร ความต้านทานการกัดกร่อนและความสามารถในการแปรรูปและความสามารถในการเชื่อมอยู่ในเกณฑ์ที่พอใช้ แต่มีข้อเสียคือเมื่อนำอะลูมิเนียมเจือชนิดนี้ไปทำการเชื่อมด้วยกรรมวิธีการให้ความร้อนแบบต่างๆ จะทำให้บริเวณแนวเชื่อมอ่อน

อะลูมิเนียมเจือสังกะสี - แมกนีเซียม (อนุกรม 7XXX) อะลูมิเนียมชนิดนี้มีการเจือธาตุสังกะสีเป็นธาตุหลักและแมงกานีสเป็นธาตุรอง นอกจากนั้นยังมีทองแดงและโครเมียมอีกเล็กน้อย อะลูมิเนียมเจือกลุ่มนี้มีความแข็งแรงและคุณสมบัติทางกลที่ดีมากและมีน้ำหนักเบา ความต้านทานการกัดกร่อนและความสามารถในการเชื่อมอยู่ในเกณฑ์ที่ค่อนข้างต่ำเพราะจะเกิดการอ่อนตัวบริเวณแนวเชื่อม อะลูมิเนียม

ชนิดนี้จัดว่าเป็นกลุ่มที่สามารถปรับปรุงคุณสมบัติทางกลด้วยกรรมวิธีทางความร้อนได้ แต่ในปัจจุบันได้มีการผลิตและพัฒนาอะลูมิเนียมชนิดนี้โดยการผสมแมกนีเซียมและกำจัดทองแดงออกไปทำให้ความสามารถในการเชื่อมของอะลูมิเนียมสูงขึ้น โดยจะไม่เกิดการอ่อนตัวบริเวณแนวเชื่อมเพราะบริเวณดังกล่าวได้เกิดการแข็งตัวจากการตกตะกอนตามธรรมชาติ

2.4.1 คุณสมบัติของอะลูมิเนียมผสมแมกนีสิส หมายเลข 3003

ตามมาตรฐานของ ASTM B0221 อะลูมิเนียมผสมแมกนีสิสหมายเลข 3003 จะมีส่วนผสมทางเคมี ตามตารางที่ 2.2 นอกจากนี้อะลูมิเนียมหมายเลขนี้ยังมีคุณสมบัติทางกายภาพ, คุณสมบัติทางความร้อน และสมบัติเชิงกลที่สำคัญ ตามตารางที่ 2.3 และ 2.4 ตามลำดับ

ตารางที่ 2.2 ส่วนผสมเคมีของอะลูมิเนียม-แมกนีสิสหมายเลข 3003 ตามมาตรฐาน ASTM B221M-02 [9]

Si	Fe	Cu	Mn	Mg	Cr	Zn	Ti	Other	Al
≤ 0.6	≤ 0.7	0.05-0.20	1.0 – 1.5	-	-	≤ 0.10	-	0.05	ที่เหลือ

ตารางที่ 2.3 คุณสมบัติทางกายภาพและทางความร้อนของอะลูมิเนียมผสมแมกนีสิสหมายเลข 3003 [10]

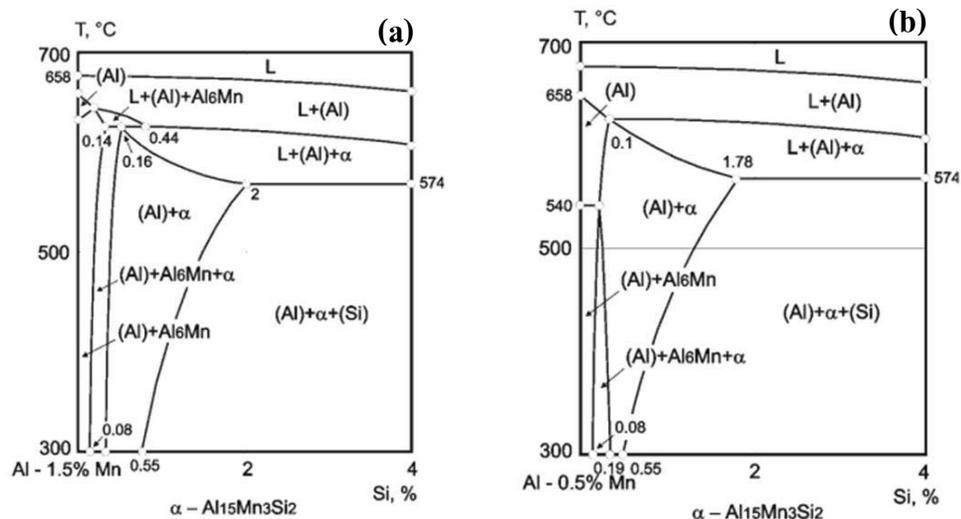
Average coefficient of thermal expansion at room temperature	Liquidus temperature	Solidus temperature	Density at 20 °C	Temper	Thermal conductivity at 25 °C	Electrical conductivity at 20 °C, %IACS		Electrical resistivity at 20 °C
						Equal volume	Equal weight	
μm/m · °C	°C	°C	g/cm ³		W/m · °C			Ω · mm ² /m
23.2	654	643	2.73	O	193	50	163	0.035
				H12	163	42	137	0.0415
				H14	159	41	134	0.0415
				H18	154	40	130	0.043

ตารางที่ 2.4 ค่าสมบัติทางกลโดยทั่วไปของอะลูมิเนียมผสมแมกนีสิสหมายเลข 3003 [11]

Temper	Tensile strength (Mpa)	Proof stress (Mpa)	Elongation (%)	Hardness (HB)	Shear strength (Mpa)
0	110	40	30	28	75
H12	130	125	10	35	85
H14	150	145	8	40	97
H18	200	185	4	55	110

2.4.2 แผนภาพสมดุลของโลหะผสมอะลูมิเนียม-แมงกานีส-ซิลิกอน

แผนภาพสมดุลของโลหะหรือโลหะผสมถือว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้ทราบถึงอุณหภูมิการหลอมละลาย พฤติกรรมการแข็งตัวและเฟสที่เกิดขึ้นของโลหะจากสถานะที่เป็นของเหลวมาเป็นสถานะที่เป็นของแข็ง สำหรับโลหะผสมอะลูมิเนียมอัลลอยหมายเลข 3003 นั้น จะมีธาตุ แมงกานีส เหล็ก และ ซิลิกอนเป็นส่วนผสมหลัก การพิจารณาถึงพฤติกรรมการแข็งตัวและเฟสที่เกิดขึ้นในโลหะผสมอะลูมิเนียมอัลลอยหมายเลข 3003 นั้น สามารถพิจารณาได้จากแผนภาพสมดุลของโลหะผสม 3 ธาตุ (ternary system) คือ อะลูมิเนียม-แมงกานีส-ซิลิกอน ดังรูปที่ 2.6 ซึ่งพบว่าจะมีเฟสที่เกิดขึ้น 3 เฟส คือ Al, Al_6Mn และ $\alpha-Al_{15}(Mn)_3Si_2$ ซึ่งมีคุณลักษณะทางกายภาพดังตารางที่ 2.5

รูปที่ 2.6 แผนภาพสมดุลของโลหะผสมอะลูมิเนียม-แมงกานีส-ซิลิกอน [12]

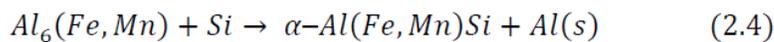
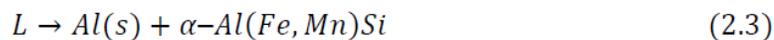
(a) ที่ปริมาณส่วนผสมของธาตุแมงกานีส 1.5%

(b) ที่ปริมาณส่วนผสมของธาตุแมงกานีส 0.5%

ตารางที่ 2.5 ลักษณะทางกายภาพของเฟสต่างๆที่เกิดขึ้นในโลหะผสมอะลูมิเนียม-แมงกานีส-ซิลิกอน [12]

Phases	Crystal structure	Lattice Parameters	Density
$\alpha-Al_{15}(Mn)_3Si_2$	Cubic	a=1.260nm	3.55g/cm ³
Al_6Mn	Orthorhombic	a=0.650nm b=0.755nm c=0.866nm	3.18g/cm ³
Al	Fcc	a=0.405nm	2.70g/cm ³

จากรูปที่ 2.6 เป็นเพียงแผนภาพสมดุลที่ใช้เพื่อพิจารณาโลหะผสม 3 ชาติของอะลูมิเนียม-แมงกานีส-ซิลิกอน เท่านั้น แต่เมื่ออ้างอิงถึงส่วนผสมตามมาตรฐานของ ASTM B0221 และการผลิตโดยทั่วไปในภาคอุตสาหกรรมแล้วโลหะผสมอะลูมิเนียมอัลลอยหมายเลข 3003 นั้น จะมีธาตุเหล็กเป็นส่วนผสมหลักอยู่ด้วยซึ่งธาตุเหล็กที่เติมเข้าไปนี้จะมีผลทำให้ความสามารถในการละลายของธาตุแมงกานีสไปเป็นสารละลายของแข็งได้น้อยลง และทำให้เกิดการรวมตัวของธาตุผสมภายในให้เป็นสารประกอบมากขึ้น ซึ่งปฏิกิริยาเคมียูเทคติก และเพอริเทคติกที่เกิดขึ้นในระหว่างการเย็นตัวโลหะผสมอะลูมิเนียมอัลลอยหมายเลข 3003 จากสภาวะที่เป็นของเหลวมาเป็นสภาวะที่เป็นของแข็ง อาจเป็นไปได้ตามสมการที่ 2.1 – 2.4 ด้านล่าง [12]

2.5 กระบวนการแข็งตัวและโครงสร้างจุลภาคของอะลูมิเนียมหล่อหมายเลข 3003

(Solidification and microstructure of as-Cast Aluminum alloy 3003)

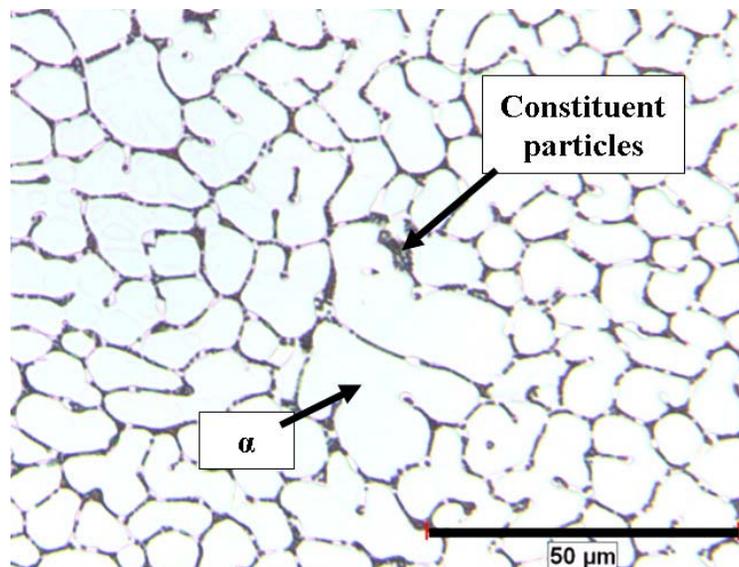
รูป 2.7 กลไกการแข็งตัวของโลหะอะลูมิเนียม [13]

กระบวนการแข็งตัวของอะลูมิเนียมจะเริ่มจากการโตของผลึกนิวเคลียส (nucleus) ซึ่งในกระบวนการผลิตอะลูมิเนียมแท่งนั้นจะใช้ไททาเนียมโบรอน ทำหน้าที่เป็นนิวเคลียส (nuclei) เนื่องจากเป็นนิวเคลียสแบบ

เฮตโตโรจีเนียสที่มีโครงสร้างคล้ายกับอะลูมิเนียม ขนาดของเกรน (grain size) ของอะลูมิเนียมเพิ่มขึ้นอยู่กับจำนวนนิวคลีโอที่เติมลงไป ถ้ามีจำนวนมากขนาดของเกรนก็จะมีขนาดเล็ก ซึ่งกลไกการแข็งตัวของอะลูมิเนียมนั้นจะมีลักษณะดังรูป 2.7 เริ่มแรกมีนิวคลีโอหรือผลึกเล็ก ๆ เกิดขึ้น จากนั้นผลึกดังกล่าวจะเริ่มโตขึ้นเรื่อยๆ มีโครงสร้างคล้ายกับกิ่งไม้เรียกว่าเดนไดรต์ จากนั้นเดนไดรต์แต่ละเดนไดรต์ก็จะโตขึ้นขยายขนาดเพิ่มขึ้นจนชนกันกลายเป็นขอบเกรน (grain boundary) [13]

ในส่วนของอะลูมิเนียมอัลลอยหมายเลข 3003 นั้นจะมีส่วนผสมของธาตุแมงกานีส (Mn) เหล็ก (Fe) และซิลิกอน (Si) เป็นธาตุผสมหลัก ในช่วงสภาวะของการแข็ง ตัวธาตุแมงกานีสบางส่วนจะไปรวมตัวกับธาตุเหล็กและธาตุซิลิกอนอยู่ในรูปของสารประกอบอินเทอร์เมทัลลิก $Al_6(Mn,Fe)$ และ $\alpha-Al(Mn,Fe)Si$ ตามสมการที่ 2.1 – 2.3 ซึ่งสารประกอบอินเทอร์เมทัลลิก เหล่านี้จะอยู่ตามบริเวณขอบเกรนภายหลังจากการหล่อ ในขณะที่ธาตุผสมแมงกานีสส่วนใหญ่จะแยกตัวแทรกอยู่ในรูปของสารละลายของแข็งอิ่มตัวยิ่งยวดภายในโครงสร้างพื้นอะลูมิเนียม (supersaturated solid solution) [12]

รูปที่ 2.8 แสดงให้เห็นถึงโครงสร้างจุลภาคของอะลูมิเนียมหล่อหมายเลข 3003 ซึ่งประกอบไปด้วยเฟสที่เป็นสารละลายของแข็งระหว่างธาตุอะลูมิเนียมกับธาตุแมงกานีส (α Phase) กับส่วนที่เป็นอนุภาคอินเทอร์เมทัลลิกที่เป็นเครือข่ายเนตเวิร์คอยู่ตามบริเวณขอบเกรน

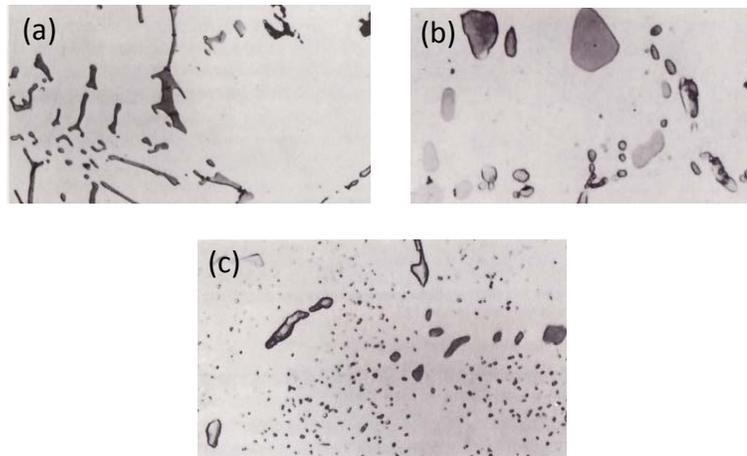

รูป 2.8 โครงสร้างทางจุลภาคของอะลูมิเนียมหล่อหมายเลข 3003 [14]

2.6 กระบวนการโฮโมจีไนซ์ (Homogenizing process)

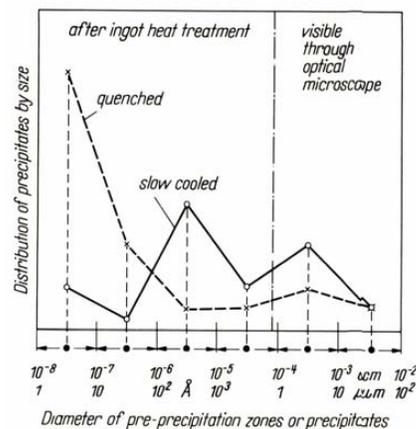
เป็นที่ทราบกันดีว่าโครงสร้างของโลหะผสมที่ได้จากกระบวนการหล่อนั้นมีโครงสร้างไม่สม่ำเสมอ มีการกระจายตัวของอะตอมแปลกปลอมในโครงสร้างไม่สม่ำเสมอ การได้มาซึ่งผลิตภัณฑ์ที่คุณภาพดีนั้นจะต้องมาจากโครงสร้างที่เหมาะสมและส่งผลที่ดีต่อคุณภาพผิวของชิ้นงานหลังผ่านกระบวนการรีด (rolling) หรือกระบวนการอัดรีดขึ้นรูป (extrusion) โลหะผสมนั้นจะให้ความสำคัญกับอุณหภูมิที่ใช้โฮโมจีไนซ์ในช่วงอบแช่ (soaking temperature) ให้อยู่ในช่วง 550 ถึง 630 °C ก่อนที่โลหะดังกล่าวจะเข้าสู่กระบวนการแปรรูปร้อน (hot working) ซึ่งกรรมวิธีดังกล่าวเป็นวิธีการที่ทำให้ธาตุในโครงสร้างของโลหะผสมมีการกระจายตัวอย่างสม่ำเสมอ และสมดุล ระยะเวลาที่ใช้ในกระบวนการโฮโมจีไนซ์ขึ้นอยู่กับขนาดของเกรน และ อัตราการแพร่ของธาตุในสารประกอบ สำหรับโลหะผสมโดยทั่วไป ประเภทของการเย็นตัวหลังจากกระบวนการโฮโมจีไนซ์ก็เป็นสิ่งสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากตะกอนที่มีขนาดเล็กละเอียดที่ละลายอยู่ในโครงสร้างอาจตกตะกอนออกมาได้ในขณะที่ผ่านการเย็นตัว ถ้าธาตุที่ผสมในโลหะผสมไม่สามารถละลายในอะลูมิเนียมผสมได้อย่างสมบูรณ์ที่อุณหภูมิโฮโมจีไนซ์สูงสุด เมื่ออ้างถึงแผนภาพสมดุลแล้ว จะมีการก่อตัวกันขึ้นของตะกอนขนาดเล็กขึ้นรวมตัวกันภายในขอบเกรนในกรณีที่ไม่ละลายเป็นเนื้อเดียวกัน (Heterogeneous) ตัวอย่างเช่นเดียมแมงกานีส (Mn) 1 เปอร์เซ็นต์ ในโครงสร้างของอะลูมิเนียมผสมแมงกานีส ดังรูป 2.9 แสดงถึงโครงสร้างของโลหะผสมดังกล่าวผ่านกระบวนการทางความร้อนที่อุณหภูมิสูง และ โครงสร้างที่ไม่ผ่านกระบวนการทางความร้อน พบว่าในสารละลายอิมตัวยิ่งยวดของแมงกานีสในอะลูมิเนียมผสมแมงกานีสนั้นจะสังเกตเห็น โครงสร้างที่แตกต่างกัน 2 แบบ คือ ลักษณะของอินเตอร์เมทัลลิกเฟสที่มีลักษณะหยาบปราศจากความกลมมนซึ่งพบในโครงสร้างของโลหะอะลูมิเนียมผสมที่ไม่ผ่านกระบวนการทางความร้อน และ การก่อตัวของอนุภาคที่ตกตะกอนในสารละลายในโลหะผสมอะลูมิเนียมที่ผ่านกระบวนการทางความร้อน

จากรูป 2.10 แสดงแผนภาพการตกตะกอนที่มีขนาดต่างๆกันของธาตุแมงกานีสและเหล็กที่มีการกระจายตัวหลังจากแท่งโลหะผสมผ่านกระบวนการทางความร้อน ซึ่งจะพบว่าหลังจากที่แท่งโลหะผสมผ่านกระบวนการทางความร้อนที่อุณหภูมิสูงและทำให้เย็นตัวลงอย่างช้าๆ จะมีตะกอนขนาดเล็กละเอียดเกิดขึ้นในโครงสร้าง ซึ่งส่วนใหญ่แล้วไม่สามารถสังเกตเห็นได้ด้วยกล้องจุลทรรศน์แสง ซึ่งการกระจายตัวและการตกตะกอนที่เกิดขึ้นนี้มีผลต่อการปรับปรุงโครงสร้างและการแปรรูปของโลหะผสม

รูป 2.9 โครงสร้างจุลภาคของแท่งอะลูมิเนียมผสมแมงกานีส เกรด 3003 ($1\%Mn+0.67\%Fe + 0.16\%Si$)

- (a) อะลูมิเนียมหล่อที่ไม่ผ่านกระบวนการโฮโมจีไนซ์ ปรากฏเฟสของอะลูมิเนียม-แมงกานีส-เหล็ก บริเวณขอบเกรน
- (b) อะลูมิเนียมรีดที่ผ่านกระบวนการโฮโมจีไนซ์นาน 72 ชั่วโมง ที่ $600^{\circ}C$ จากนั้นทำให้เย็นตัวอย่างรวดเร็ว ปรากฏตะกอนที่มีลักษณะกลมมน
- (c) อะลูมิเนียมรีดที่ผ่านกระบวนการโฮโมจีไนซ์นาน 6 ชั่วโมง ที่ $600^{\circ}C$ จากนั้นทิ้งไว้ในเตา 15 ชั่วโมง ที่ $450^{\circ}C$ จะปรากฏตะกอนที่ละเอียดของ อะลูมิเนียม-แมงกานีส-เหล็ก จากการเย็นตัวอย่างช้าๆ ในขณะที่เดียวกันก็เกิดเฟสที่มีลักษณะกลมมนแต่น้อยกว่ารูป (b) เนื่องจากใช้เวลาโฮโมจีไนซ์สั้นกว่า [15]

รูป 2.10 ฟังก์ชันการกระจายตัวของธาตุที่ตกตะกอนในโลหะผสม ตัวอย่างเช่น ตะกอนของแมงกานีสและเหล็กในโลหะผสมอะลูมิเนียมแมงกานีส [15]

จากรูป 2.10 แสดงแผนภาพการตกตะกอนที่มีขนาดต่างๆกันของธาตุแมงกานีสและเหล็กที่มีการ กระจายตัวหลังจากที่แท่งโลหะผสมผ่านกระบวนการทางความร้อน ซึ่งจะพบว่าหลังจากที่แท่งโลหะผสมผ่านกระบวนการทางความร้อนที่อุณหภูมิสูงและทำให้เย็นตัวลงอย่างช้าๆ จะมีตะกอนขนาดเล็กละเอียดเกิดขึ้นในโครงสร้าง ซึ่งส่วนใหญ่แล้วไม่สามารถสังเกตเห็นได้ด้วยกล้องจุลทรรศน์แสง ซึ่งการกระจายตัวและการตกตะกอนที่เกิดขึ้นนี้มีผลต่อการปรับปรุงโครงสร้างและการแปรรูปของโลหะหรือโลหะผสม

2.6.1 กระบวนการโฮโมจิไนซ์ของอะลูมิเนียมผสมหมายเลข 3003

สำหรับอะลูมิเนียมผสม กระบวนการอบโฮโมจิไนซ์คือกรรมวิธีที่หลังจากที่อะลูมิเนียมบิลเลทถูกขึ้นรูปจากการหล่อหลอม (casting) แล้วถูกนำไปอบในเตาอบที่อุณหภูมิสูงในช่วง 550-630°C ตามระยะเวลาที่กำหนด จากนั้นอะลูมิเนียมบิลเลทจะถูกทำให้เย็นตัว ก่อนนำไปเข้าสู่กระบวนการอัดรีดขึ้นรูปต่อไป ซึ่งกระบวนการอบโฮโมจิไนซ์นี้มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางจุลภาคของโลหะอะลูมิเนียมผสมหรือแท่งบิลเลท ซึ่งนำไปสู่การปรับปรุงความสามารถในการอัดรีดขึ้นรูป (extrude ability) ขนาดเกรนของชิ้นงานหลังการอัดรีดขึ้นรูป (grain size) และปรับปรุงคุณภาพผลิตภัณฑ์เมื่อสิ้นสุดกระบวนการอัดรีดขึ้นรูป

สำหรับอะลูมิเนียมอัลลอยหมายเลข 3003 นั้น โครงสร้างจุลภาคที่เปลี่ยนไปในระหว่าง กระบวนการอบโฮโมจิไนซ์ คือการลดปริมาณความเข้มข้นของธาตุแมงกานีสที่ละลายอยู่ในสารละลายของแข็ง เปลี่ยนแปลงขนาด ความหนาแน่น และ การกระจายตัวของอนุภาคสารประกอบที่อยู่ภายในของแท่งอะลูมิเนียมบิลเลทซึ่งมีอยู่ 2 ลักษณะ คือ อนุภาคสารประกอบอินเตอร์เมทัลลิกขนาดใหญ่(constituent) ที่อยู่ตามบริเวณขอบเกรนที่อยู่ในรูปของ $Al_6(Mn,Fe)$ หรือ $\alpha-Al(Mn,Fe)Si$ และอนุภาคสารประกอบขนาดเล็ก (dispersoids) ที่กระจายตัวอยู่บน โครงสร้างพื้นของอะลูมิเนียมผสม รวมถึงการควบคุมการตกตะกอนของธาตุแมงกานีสภายใต้การควบคุมอุณหภูมิการอบ เวลาการอบและรูปแบบของการอบที่เหมาะสม เพราะ โครงสร้างของบิลเลทที่ได้หลังจากการอบโฮโมจิไนซ์จะมีผลอย่างมากต่อพฤติกรรมการเกิดผลึกใหม่ ขนาดของเกรนและสมบัติเชิงกลของชิ้นงานภายหลังจากนำไปอัดรีดขึ้นรูป [6]

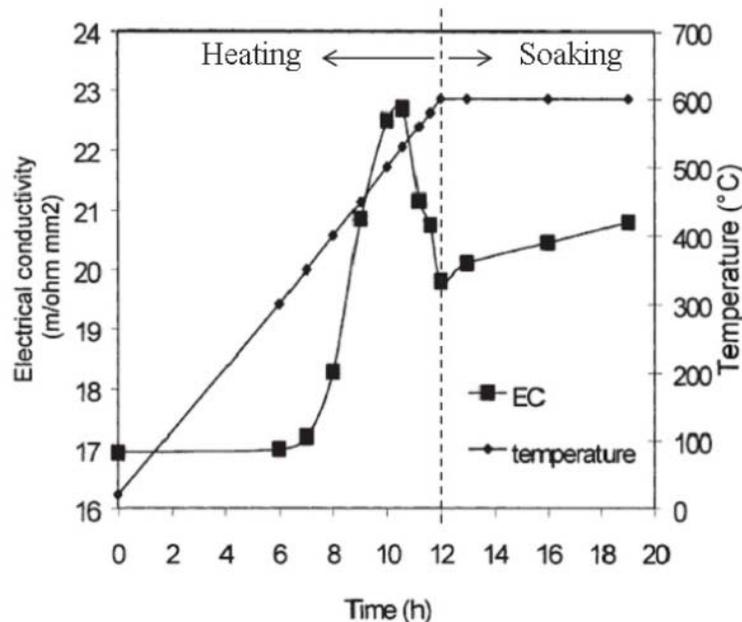
2.6.2 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในช่วงระยะการให้ความร้อนเริ่มต้น (Heating)

การให้ความร้อนเริ่มต้นสำหรับกระบวนการอบโฮโมจิไนซ์โดยทั่วไปจะมีการให้อัตราความร้อนอยู่ที่ประมาณ 50 ถึง 250°C/hr [18] และจากงานศึกษาวิจัยเกี่ยวกับพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงโครงสร้างระหว่างกระบวนการให้ความร้อนของอะลูมิเนียมผสมแมงกานีส พบว่าการให้ความร้อนจนถึงอุณหภูมิ 300°C จะยังไม่เกิดการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างภายใน [14] ที่อุณหภูมิ 400°C โครงข่ายเนตเวิร์คของ

อนุภาคอินเทอร์เมทัลลิกที่อยู่ตามบริเวณขอบเกรนจะเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นโดยเฟสของ $Al_6(Mn,Fe)$ จะเริ่มเปลี่ยนไปเป็นเฟส $\alpha-Al(Mn,Fe)Si$ ปริมาณของส่วนผสมทางเคมีที่มีอยู่ในอนุภาคเดิมนั้นจะเริ่มมีการเปลี่ยนแปลงไป รวมถึงธาตุแมงกานีสจำนวนมากที่อยู่ในสารละลายของแข็งอิมตัวยังยวดยิ่งก็จะเริ่มมีการตกตะกอนในลักษณะที่แพร่กระจายแยกออกมาในเวลาเดียวกันนั้น [14]

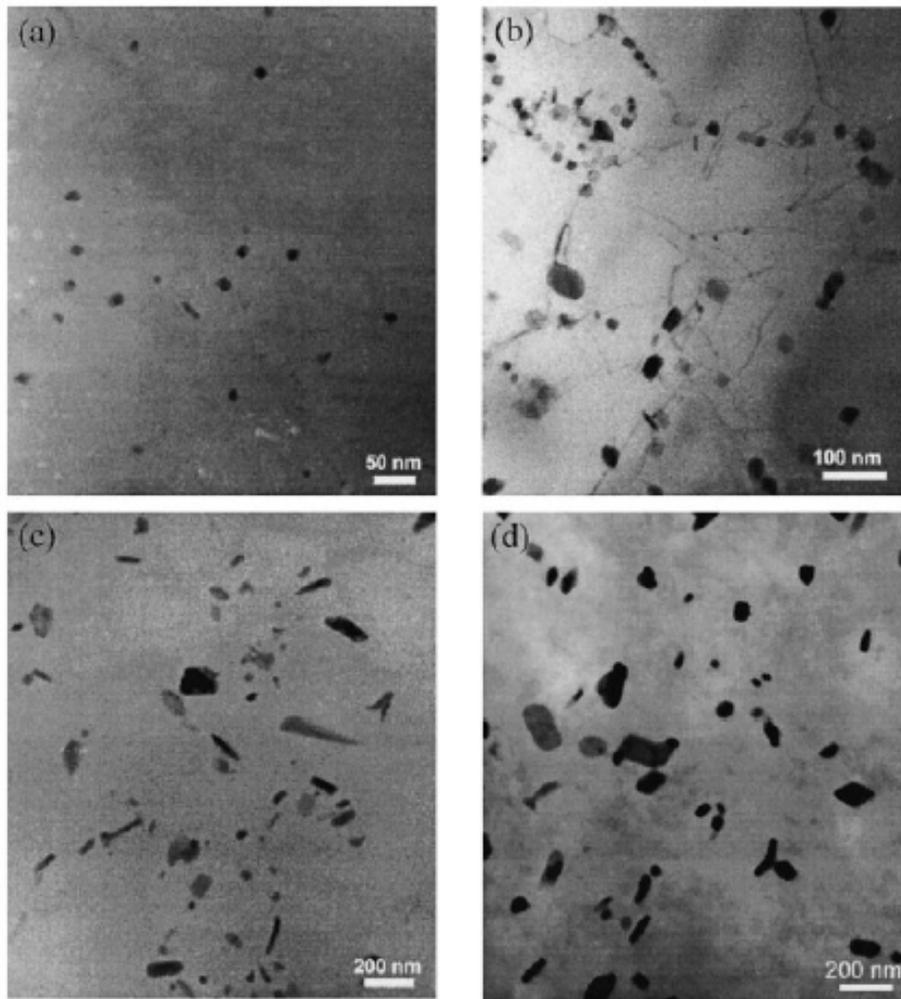
ในช่วงระยะเริ่มต้นของการแพร่กระจายของธาตุแมงกานีสที่ตกตะกอนออกมานั้น ธาตุเหล็กจำนวนน้อยส่วนหนึ่งซึ่งละลายได้ในปริมาณจำกัดในสารละลายของแข็งก็จะมีการตกตะกอนออกมาด้วย ในขณะที่เหล็กที่อยู่ในรูปของสารประกอบอินเทอร์เมทัลลิกนั้นก็เกิดการแพร่และแยกตัวกระจายออกรวมตัวกับธาตุแมงกานีสเป็นอนุภาคสารประกอบขนาดเล็กๆ ในรูปของ $Al_6(Fe,Mn)$ กระจายตัวอยู่บนโครงสร้างพื้น โดยความสามารถในการแพร่จะมีสูงขึ้นตามอุณหภูมิความร้อนที่สูงขึ้น

รูปที่ 2.11 แสดงให้เห็นถึงแนวโน้มของการตกตะกอนและการแพร่กระจายตัวของอนุภาคที่เปลี่ยนแปลงไประหว่างกระบวนการทางความร้อนที่อุณหภูมิต่างๆกัน ซึ่งสะท้อนให้เห็นได้จากการวัดค่าความเหนี่ยวนำทางไฟฟ้า

รูปที่ 2.11 ผลการวัดค่าความเหนี่ยวนำทางไฟฟ้าของอะลูมิเนียมผสม หมายเลข 3003 ระหว่างการอบไฮโมจีไนซ์ [14]

เมื่อทำการให้ความร้อนต่อเนื่องไปเรื่อยๆจนถึงที่อุณหภูมิ 530°C ก่อนจะถึงอุณหภูมิของการอบแห้งที่อุณหภูมินี้มันเพียงพอที่จะทำให้ธาตุแมงกานีสที่แพร่กระจายตัวตกตะกอนออกมาก่อนหน้านี้เริ่มที่จะค่อยๆละลายกลับเข้าไปอยู่ในรูปของสารละลายของแข็งเหมือนเดิมอีกครั้งจนถึงอุณหภูมิของการอบแห้งซึ่งค่าความเหนียวทางไฟฟ้าที่วัดได้จะมีแนวโน้มค่อยๆลดลงเนื่องจากการละลายของธาตุแมงกานีสที่ละลายกลับเข้าไป [14] รูปที่ 2.12 เป็นภาพถ่าย TEM ที่แสดงให้เห็นถึงการกระจายตัวของอนุภาคที่ตกตะกอนในอะลูมิเนียมผสมหมายเลข 3003 ระหว่างกระบวนการทางความร้อนของการอบอบไฮโดรจีไนซ์ซึ่งจะสังเกตเห็นได้ว่าขนาดของอนุภาคที่ตกตะกอนมีแนวโน้มที่ก่อตัวรวมกันมีขนาดที่ใหญ่ขึ้นเมื่ออุณหภูมิเพิ่มขึ้น

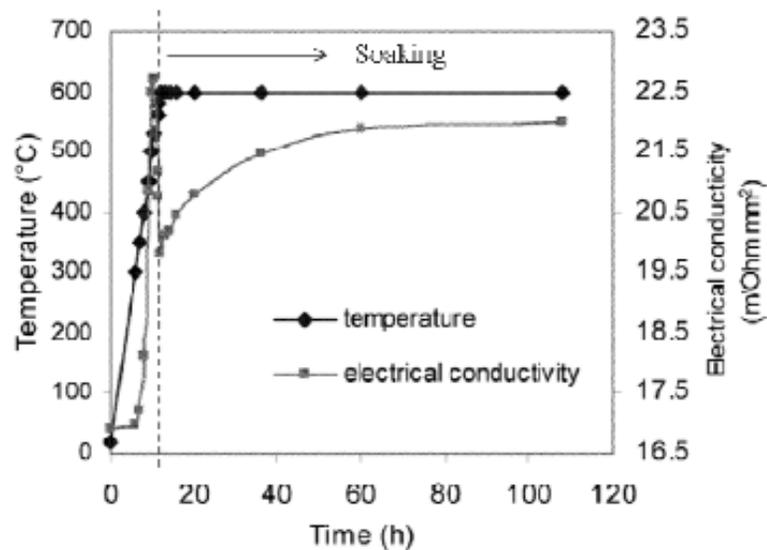

รูปที่ 2.12 ภาพถ่าย TEM การกระจายตัวของอนุภาคในอะลูมิเนียมผสมหมายเลข 3003

(a) 350°C , (b) 400°C , (c) 500°C , (d) 580°C [14]

2.6.3 การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างในช่วงระยะเวลาของการอบแช่ (Soaking)

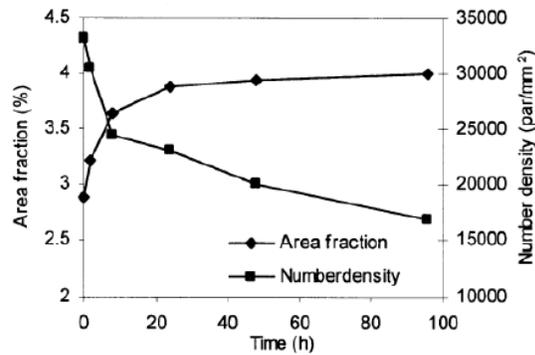
ในช่วงของการอบแช่ ค่าความเหนียวทางไฟฟ้ามีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นตามระยะเวลาของการอบแช่ โดยจะมีอัตราค่าความเหนียวทางไฟฟ้าที่เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในช่วงระยะเวลาเริ่มต้นของการอบ และจะค่อยๆเพิ่มขึ้นเมื่อทำการอบแช่ต่อไปเป็นระยะเวลานานดังแสดงในรูปที่ 2.13 การที่ค่าของความเหนียวทางไฟฟ้าค่อยๆเพิ่มขึ้นเป็นผลมาจากอนุภาคสารประกอบที่เป็นอินเทอร์เมทัลลิกมีการเปลี่ยนแปลงรูปร่างจากแบบเข็มไปเป็นทรงกลมโดยมีอัตราการเปลี่ยนเฟสจาก $Al_6(Mn,Fe)$ ไปเป็นเฟส $\alpha-Al(Mn,Fe)Si$ ในปริมาณที่สูงขึ้นตามระยะเวลาของการอบแช่ [16]

รูปที่ 2.13 ผลการวัดค่าความเหนียวทางไฟฟ้าของอะลูมิเนียมผสมหมายเลข 3003 ในช่วงของการอบแช่ [16]

จากรูปที่ 2.14 ด้านล่างแสดงให้เห็นความสัมพันธ์ของปริมาณพื้นที่ว่างเปล่าบนโครงสร้างพื้นโลหะกับความหนาแน่นของอนุภาคที่ตกตะกอนออกมา ซึ่งจะเห็นได้ว่าในช่วงระยะเวลาเริ่มต้นของการอบแช่นั้น ปริมาณพื้นที่ว่างเปล่าจะมีเปอร์เซ็นต์ที่น้อยเนื่องจากการตกตะกอนออกมาของธาตุแมงกานีสขนาดเล็กๆที่ออกมาจากสารละลายของแข็งในปริมาณที่มีความหนาแน่นสูง จากนั้นปริมาณพื้นที่ว่างเปล่าบนโครงสร้างพื้นจะค่อยๆเพิ่มขึ้นเมื่อทำการอบแช่ต่อไปเป็นระยะเวลาที่นานขึ้นซึ่งเป็นผลมาจากปริมาณความเข้มข้นของธาตุแมงกานีสที่ลดลงในสารละลายของแข็งและในช่วงระยะเวลาของการอบแช่ที่ดำเนินไปอย่างต่อเนื่องนั้นอนุภาคของธาตุแมงกานีสที่ตกตะกอนจะรวมตัวกันเป็นอนุภาคที่มีขนาดที่ใหญ่ขึ้น

และธาตุแมงกานีสบางส่วนก็จะไปรวมตัวกับธาตุเหล็กที่มีอนุภาคใหญ่ขึ้นเช่นเดียวกัน (Mn+Fe) ซึ่งส่งผลให้จำนวนความหนาแน่นของอนุภาคที่ตกตะกอนมีจำนวนน้อยลง

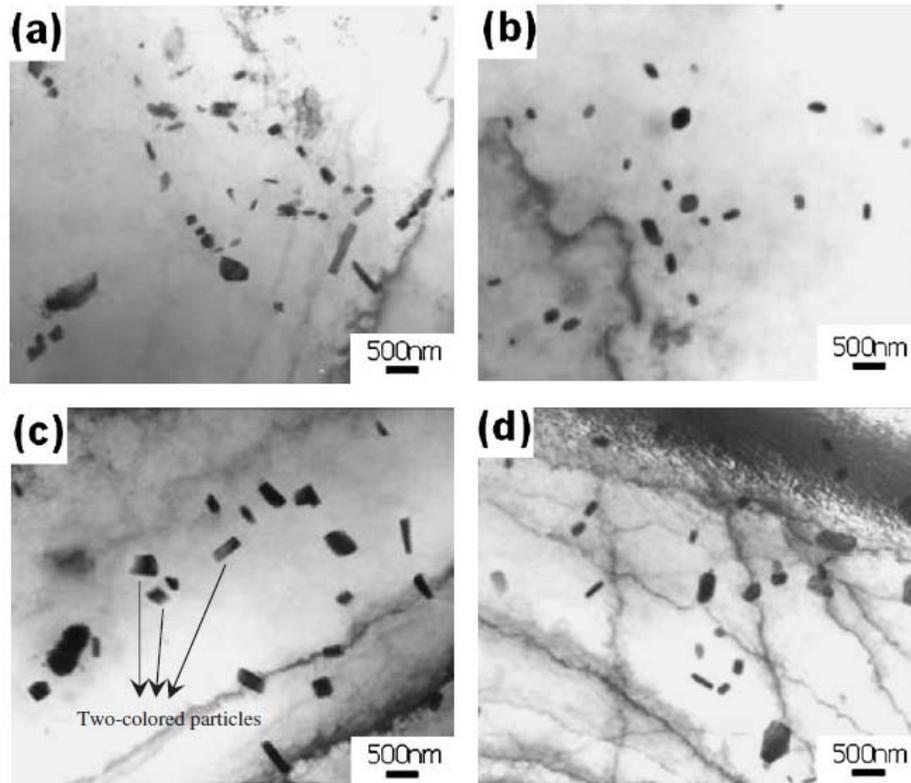

รูปที่ 2.14 พื้นที่การกระจายตัวและความหนาแน่นของอนุภาคที่ตกตะกอนระหว่างการอบแช่ที่อุณหภูมิ 600°C [16]

Dons, A.L. และคณะ ได้ศึกษาการตกตะกอนและการกระจายตัวของธาตุแมงกานีสในแท่งบิลเลทหลังการอบไฮโมจิไนซ์ พบว่ามีผลต่อพฤติกรรมการเกิดผลึกใหม่ของชิ้นงานภายหลังจากนำไปอัดรีดขึ้นรูป ขนาดอนุภาคของการตกตะกอนที่มีขนาดใหญ่กว่า 1 หรือ 2 μm จะส่งผลต่อเกิดเกิดผลึกใหม่ได้ง่าย ในทางตรงกันข้ามถ้าขนาดอนุภาคของการตกตะกอนมีความละเอียดขนาดน้อยกว่า 0.1 μm กระจายตัวอยู่ในโครงสร้าง จะช่วยยับยั้งการเกิดผลึกใหม่ในระหว่างการขึ้นรูปร้อน [17]

แท่งอะลูมิเนียมบิลเลทที่มีการการตกตะกอนที่มีความละเอียดและกระจายตัวในปริมาณที่มีความหนาแน่นสูงจะส่งผลให้เกิดผลึกใหม่ที่มีขนาดใหญ่และไม่สม่ำเสมอหลังจากการขึ้นรูปร้อน [18]

การอบไฮโมจิไนซ์ที่อุณหภูมิต่ำจะส่งผลให้อนุภาคที่ตกตะกอนออกมา มีขนาดเล็ก มีรูปร่างที่ซับซ้อนและมีลักษณะของอนุภาคที่ปรากฏแยกตัวออกมาเป็น 2 เฟส คือเฟสที่ปรากฏเป็นสีเทา คือ $\text{Al}_6(\text{Mn,Fe})$ และเฟสที่ปรากฏเป็นสีดำ คือ $\alpha\text{-Al}_{12}(\text{Mn,Fe})_3\text{Si}$ การอบไฮโมจิไนซ์ที่อุณหภูมิสูงจะส่งผลให้อนุภาคที่ตกตะกอนออกมา มีรูปร่างในลักษณะที่กลมมน มีขนาดที่ใกล้เคียงกันและปรากฏให้เห็นเฉพาะเฟสที่เป็นสีดำเท่านั้น ส่วนการอบไฮโมจิไนซ์ที่อุณหภูมิสูงร่วมกับอุณหภูมิต่ำที่เป็นรูปแบบ 2 สเตปนั้นพบว่าอนุภาคที่ตกตะกอนออกมาจะมีขนาดที่ใหญ่ขึ้น มีรูปร่างที่เป็นสี่เหลี่ยมและปรากฏเฟสที่เป็นสีเทาและสีดำอยู่ร่วมกัน [19] ดังแสดงในรูปที่ 2.15

รูปที่ 2.15 ภาพถ่าย TEM การตกตะกอนของอนุภาคสารประกอบในอะลูมิเนียมผสมหมายเลข 3003

ที่ผ่านกระบวนการอบไฮโมจิไนซ์ในรูปแบบที่แตกต่างกัน [19]

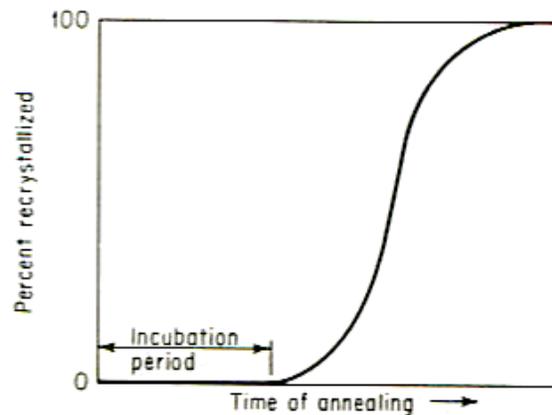
- (a) อบไฮโมจิไนซ์ที่อุณหภูมิ 460°C นาน 9 ชั่วโมงและทำให้เย็นตัวทันทีในน้ำ
- (b) อบไฮโมจิไนซ์ที่อุณหภูมิ 600°C นาน 9 ชั่วโมงและทำให้เย็นตัวทันทีในน้ำ
- (c) อบไฮโมจิไนซ์ที่อุณหภูมิ 600°C นาน 9 ชั่วโมงและปล่อยให้เย็นตัวในเตาอบ และอบต่อใหม่ที่อุณหภูมิ 460°C นาน 3 ชั่วโมงและทำให้เย็นตัวทันทีในน้ำ
- (d) อบไฮโมจิไนซ์ที่อุณหภูมิ 460°C นาน 1 ชั่วโมงจากนั้นเพิ่มอุณหภูมิและอบต่อใหม่ที่ 600°C นาน 9 ชั่วโมงและทำให้เย็นตัวทันทีในน้ำ

2.7 การเกิดผลึกใหม่ (Recrystallization)

2.7.1 หลักการแนวคิดพื้นฐานของการเกิดผลึกใหม่ในโลหะและโลหะผสม

ตามความหมายของ Recrystallization จะหมายถึง เกิดการตกผลึกอีกครั้งหนึ่งหลังจากที่เกิดมาแล้วในช่วงการเปลี่ยนสถานะจากของเหลวมาเป็นของแข็ง ดังนั้น Recrystallization จะเป็นปรากฏการณ์นิวเคลียสและขยายตัวเป็นผลึกใหม่ในสภาพของแข็ง

เมื่ออุณหภูมิความร้อนที่ใช้ในการอบหรือขึ้นรูปร้อนโลหะมีค่าสูงขึ้นจากช่วงของการคืนตัว(recovery) ผลึกขนาดเล็กมาก ๆ จะปรากฏขึ้นในโครงสร้างจุลภาค ซึ่งผลึกที่ปรากฏขึ้นนี้จะมีระบบผลึกและส่วนผสมไม่ต่างไปจากผลึกเดิมก่อนที่ถูกทำให้เปลี่ยนรูปไป โดยเฉพาะลักษณะของผลึกใหม่นี้จะสม่ำเสมอในรูปแบบ Equiaxed คือมีแกนยาวใกล้เคียงกัน ไม่มีลักษณะเป็นแนวยาว (Elongated) ผลึกขนาดเล็กที่ปรากฏขึ้นมาใหม่นี้ จะปรากฏตามบริเวณขอบเกรน และตามแนว Slip Plane ซึ่งเป็นบริเวณที่มีการเปลี่ยนรูปค่อนข้างมาก (most drastically deformed) การเกิดเกรนใหม่จะต้องเริ่มต้นจากการรวมตัวของกลุ่มอะตอมเป็นนิวเคลียส ดังนั้น Recrystallization จะเกิดขึ้นจากปรากฏการณ์ร่วมกันระหว่างการกำเนิดนิวเคลียสและการขยายตัวให้เกรนใหม่ที่ปราศจากความเครียด [20]

รูปที่ 2.16 ความสัมพันธ์ระหว่างเวลาที่ใช้อบอุ่นกับเปอร์เซ็นต์ของการตกผลึกใหม่ [20]

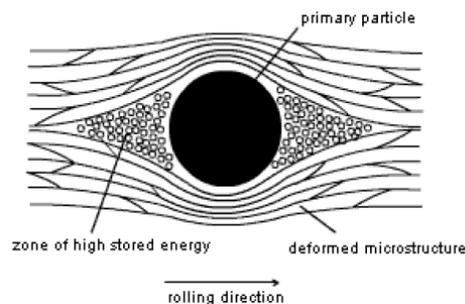
จากรูป 2.16 แสดงความสัมพันธ์ระหว่างเวลา (time of annealing) กับปริมาณเป็นเปอร์เซ็นต์ ของ Recrystallization กระทำที่อุณหภูมิหนึ่งและที่ปริมาณการขึ้นรูป (degree of cold work) คงที่สำหรับโลหะ ส่วนผสมหนึ่ง ซึ่งกราฟที่ปรากฏนี้ เป็นลักษณะของกราฟที่พบเป็นส่วนใหญ่ของกระบวนการ Nucleation และการขยายตัว จุดแรกที่พบก็คือ ช่วงการฟักตัว (incubation period) ของนิวเคลียสที่ต้องใช้เวลาในการถ่ายเทพลังงานภายในของอะตอมและมีเวลาเคลื่อนไหวย้ายมารวมกันก่อกำเนิดนิวเคลียสที่ปราศจากความเครียด (strain free nuclei) และมีขนาดถึงระดับที่มองเห็นด้วยกล้องขยาย (visible microscopic size)

สำหรับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการศึกษาการเกิดผลึกใหม่ของโลหะหรือโลหะผสมนั้นสามารถแบ่งออกได้เป็นสองปัจจัยหลัก คือ

1. ปัจจัยที่มาจากกระบวนการผลิต เช่น อุณหภูมิ (temperature) อัตราการให้ความร้อน (heating rate) และ อัตราความเครียดภายใน (internal strain rate) อุณหภูมิที่สูงจะทำให้โลหะมีโอกาสที่จะเกิดผลึกใหม่ได้สูงกว่าอุณหภูมิที่ต่ำ การให้อัตราความร้อนอย่างรวดเร็วจะส่งผลให้โลหะหรือโลหะผสมมีช่วงระยะเวลาของการคืนตัวที่สั้น ทำให้เกิดแรงผลักดัน (driving force) ของการเกิดผลึกใหม่ที่มากขึ้น การเพิ่มความเครียดและอัตราความเครียดภายในของโลหะหรือโลหะผสมจะทำให้โลหะนั้นมีอัตราการเกิดผลึกใหม่ที่มากขึ้น
2. ปัจจัยที่มาจากโครงสร้างจุลภาคภายในของโลหะหรือโลหะผสม เช่น ขนาดเกรน ขนาดและการกระจายตัวของอนุภาคเฟสที่สอง ถ้าขนาดของเกรนเริ่มต้นก่อนการเกิดผลึกใหม่มีขนาดเล็กจะทำให้โลหะมีโอกาสที่จะเกิดผลึกใหม่ได้สูงกว่าเกรนที่มีขนาดใหญ่ ขนาดของอนุภาคเฟสที่สองที่ตกตะกอนมีขนาดใหญ่จะส่งผลให้โลหะหรือโลหะผสมมีโอกาสที่จะเกิดการสะสมพลังงานภายในที่มากขึ้นและทำให้โลหะมีโอกาสที่จะเกิดผลึกใหม่ได้ง่ายขึ้นตามกลไก PSN และในทางตรงกันข้ามถ้าขนาดของอนุภาคเฟสที่สองที่ตกตะกอนมีขนาดเล็ก และกระจายตัวอย่างสม่ำเสมอก็จะเปรียบเสมือนเป็นแท่งเข็มที่จะขัดขวางการเคลื่อนที่ของขอบเกรนและยับยั้งการเกิดผลึกใหม่ตามกลไก Pining effect หรือ Zener drag. [21]

2.7.2 กลไกการเกิดผลึกใหม่จาก Particle Stimulated Nucleation (PSN)

Particle Stimulated Nucleation คือกลไกที่อนุภาคของสารประกอบที่มีความแข็งและมีขนาดใหญ่กว่า $2 \mu\text{m}$ ภายในโลหะหรือโลหะผสมเกิดการสะสมดิสโลเคชันตรงบริเวณรอยต่อส่วนที่เสีรูปร่างของโลหะพื้นที่กับส่วนของอนุภาคของสารประกอบที่ไม่เกิดการเสีรูปร่างในระหว่างกระบวนการแปรรูปดังแสดงในรูปที่ 2.17 ส่งผลให้บริเวณดังกล่าวเกิดความเครียดและพลังงานสะสมเฉพาะจุด (locally high store energy) ซึ่งจะทำให้บริเวณดังกล่าวนี้กลายเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดนิวเคลียส เกรนย่อย (sub grain) และนำไปสู่การเกิดผลึกใหม่ต่อไป

รูปที่ 2.17 แสดงการสะสมพลังงานตรงบริเวณส่วนที่เสีรูปร่างของโลหะพื้นที่กับส่วนของอนุภาคของสารประกอบ [21]

2.7.3 กลไกยับยั้งหรือขัดขวางการเกิดผลึกใหม่จาก Pinning effect หรือ Zener drag

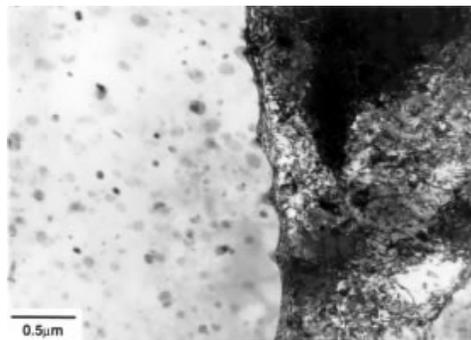
Pinning effect หรือ Zener drag คือกลไกที่อนุภาคขนาดเล็ก (dispersoids) ที่ตกตะกอนอยู่ตามบริเวณขอบเกรนนั้นเปรียบเสมือนกับแท่งเข็ม (pinning) ที่ปักอยู่ตามขอบเกรน ซึ่งอนุภาคขนาดเล็กๆ ที่ตกตะกอนนี้จะมีอะตอมที่มีแรงยึดเหนี่ยวกับโครงสร้างพื้นที่สูง (coherent) ทำให้ป้องกันการเคลื่อนที่ของขอบเกรนหรือทำให้ขอบเกรนมีการเคลื่อนที่ช้าลงระหว่างที่ผ่านกระบวนการทางความร้อน

รูปที่ 2.18 เป็นภาพถ่าย TEM ที่แสดงให้เห็นถึงอนุภาคขนาดเล็กของสารประกอบแมงกานีสที่ตกตะกอนอยู่ตามบริเวณขอบเกรนของอลูมิเนียมผสมในกลุ่มหมายเลข 3xxx

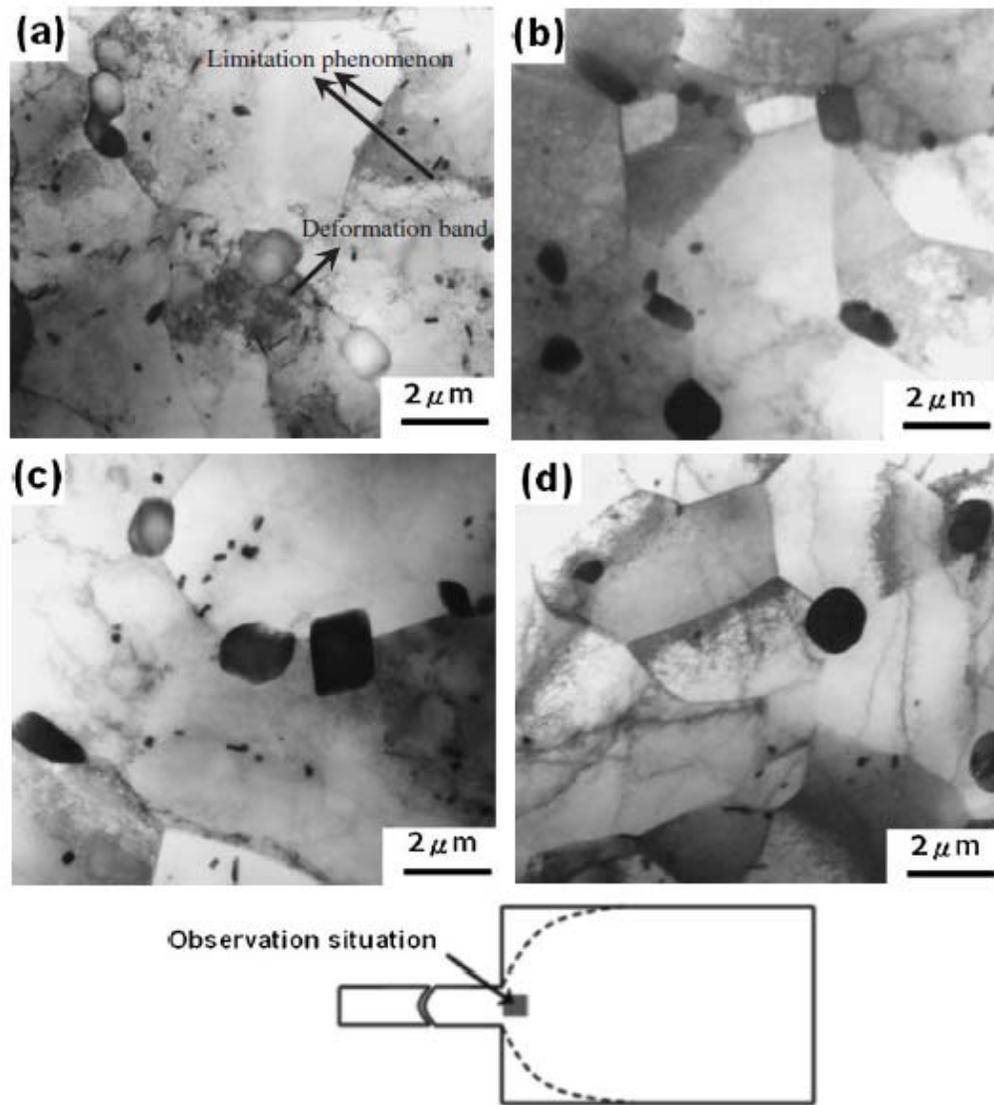
การที่ขอบเกรนจะเคลื่อนที่ผ่านอนุภาคนี้ไปได้มันจะต้องใช้แรงที่มากขึ้นและใช้พลังงานที่มากกว่าแรงของอนุภาคแท่งเข็มที่ปักขวางอยู่ สำหรับการตกตะกอนและการกระจายตัวที่ไร้แบบแผนของอนุภาคขนาดเล็ก (random distribution) เราสามารถที่จะคำนวณแรงปักของอนุภาคแท่งเข็ม (P_z) ที่อยู่ตามบริเวณขอบเกรนได้ดังสมการที่ 2.5 [21]

$$P_z = \frac{3f_r\gamma}{2r} \quad (2.5)$$

เมื่อ γ คือพลังงานที่บริเวณขอบเกรน f_r คือปริมาณการกระจายตัวของอนุภาคที่ตกตะกอน และ r คือรัศมีความโตของอนุภาคที่ตกตะกอน ซึ่งจากสมการข้างต้นจะเห็นได้ว่าแรงปักของอนุภาคแท่งเข็ม (P_z) ที่อยู่ตามบริเวณขอบเกรนจะมากหรือน้อยนั้นขึ้นอยู่กับตัวแปรที่สำคัญคือกระจายตัวและขนาดของอนุภาคที่ตกตะกอน

รูปที่ 2.18 ภาพถ่าย TEM แสดงให้เห็นการตกตะกอนของอนุภาคขนาดเล็กตามบริเวณขอบเกรน [22]

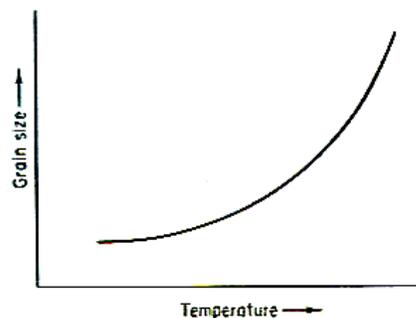
รูปที่ 2.19 ภาพถ่าย TEM การเสียรูปแบบถาวรตรงบริเวณก่อนทางออกแม่พิมพ์ของการอัดรีด
แท่งอะลูมิเนียมผสมหมายเลข 3003 ที่ผ่านกระบวนการอบไฮโมจิไนซ์ในรูปแบบที่
แตกต่างกัน [19]

- (a) อบไฮโมจิไนซ์ที่อุณหภูมิ 460°C นาน 9 ชั่วโมงและทำให้เย็นตัวทันทีในน้ำ
- (b) อบไฮโมจิไนซ์ที่อุณหภูมิ 600°C นาน 9 ชั่วโมงและทำให้เย็นตัวทันทีในน้ำ
- (c) อบไฮโมจิไนซ์ที่อุณหภูมิ 600°C นาน 9 ชั่วโมงและปล่อยให้เย็นตัวในเตาอบ
และอบต่อเนื่องที่อุณหภูมิ 460°C นาน 3 ชั่วโมงและทำให้เย็นตัวทันทีในน้ำ
- (d) อบไฮโมจิไนซ์ที่อุณหภูมิ 460°C นาน 1 ชั่วโมงจากนั้นเพิ่มอุณหภูมิและอบ
ต่อเนื่องที่ 600°C นาน 9 ชั่วโมงและทำให้เย็นตัวทันทีในน้ำ

จากรูปที่ 2.19 เป็นภาพถ่าย TEM จากงานวิจัยของ Hsin-Wen Huang และคณะ ซึ่งได้ศึกษาพฤติกรรมการเกิดผลึกใหม่ของอะลูมิเนียมผสมหมายเลข 3003 ระหว่างการอัดรีดขึ้นรูปร้อน (hot extrusion) พบว่าจุดเริ่มต้นของการเกิดผลึกใหม่จะเกิดขึ้นตรงบริเวณก่อนทางออกของแม่พิมพ์อัดรีด โดยโครงสร้างเดิมของแท่งอะลูมิเนียมบิลเลทจะมีการเสีรูปร่างมากตรงบริเวณนี้และจะมีเกรนย่อย (sub grain) เกิดขึ้นมาตามแนวเส้นขอบเกรนเดิม จากนั้นพลังงานความเครียดภายในที่เพิ่มขึ้นจากการอัดรีดบริเวณปากแม่พิมพ์จะผลักดันให้เกรนย่อยเหล่านี้ขยายตัวรวมกันทำให้ได้เกรนใหม่ที่สมบูรณ์ (full recrystallize) ภายหลังจากการรีด อย่างไรก็ตามจากการศึกษาพบว่าในกรณีของแท่งอะลูมิเนียมบิลเลทที่ผ่านกระบวนการอบไฮโมจีไนซ์ที่อุณหภูมิต่ำจะมีการเกิดผลึกใหม่ที่ไม่สมบูรณ์โดยจะมีลักษณะของการเกิดผลึกใหม่เกิดขึ้นแค่เป็นบางส่วน (partial recrystallize) และมีขนาดที่ไม่สม่ำเสมอ ทั้งนี้เนื่องจากบริเวณขอบเกรนเดิมและเกรนย่อยที่เกิดขึ้นบางส่วนจะถูกขัดขวางการเคลื่อนที่ด้วยอนุภาคขนาดเล็กๆ ตามกลไก Pining effect หรือ Zener drag และในทางตรงกันข้ามการเกิดผลึกใหม่จะมีลักษณะที่สมบูรณ์ (full recrystallize) กับชิ้นงานที่รีดจากแท่งอะลูมิเนียมบิลเลทที่ผ่านกระบวนการอบไฮโมจีไนซ์ที่อุณหภูมิสูงซึ่งมีการตกตะกอนของอนุภาคขนาดเล็กๆ ในปริมาณความหนาแน่นที่น้อยกว่า [19]

2.8 การขยายตัวของเกรน (Grain growth)

เกรนขนาดใหญ่จะมีพลังงานภายในต่ำกว่าเกรนขนาดเล็ก ทั้งนี้เพราะเกรนขนาดใหญ่จะมีพื้นที่ตามแนวขอบเกรนน้อยกว่า ดังนั้นภายใต้สภาวะของความเป็นจริง โลหะที่มีเพียงเกรนเดียว (Single Crystal) จะมีสถานะต่ำสุดของพลังงานภายในหรือพลังงานอิสระ ดังนั้นแรงขับเคลื่อนที่จะทำให้เกิดการขยายตัวของเกรนจะต้องถูกต้านด้วยความมั่นคงแข็งแรงของอะตอมใน Lattice เมื่ออุณหภูมิสูงขึ้นความมั่นคงแข็งแรงของ Lattice ที่จะต้านการขยายตัวของเกรนจะลดลง ทำให้การขยายตัวของเกรนเกิดได้เร็วกว่าที่อุณหภูมิต่ำ ดังรูปที่ 2.20

รูป 2.20 ผลของอุณหภูมิต่อขนาดเกรนที่ตกผลึกใหม่ [20]

2.9 กระบวนการอัดรีดขึ้นรูป (Extrusion process)

อะลูมิเนียมและอะลูมิเนียมผสมมีคุณลักษณะอ่อนและง่ายต่อการอัดรีดให้เป็นรูปร่างต่างๆตามที่ต้องการ ในการรีดจะเริ่มต้นด้วยการนำอะลูมิเนียมบิลเลทที่ผ่านการหล่อมาเป็นแท่งกลมเส้นผ่านศูนย์กลาง 4 – 12 นิ้ว ไปอบให้ร้อนที่อุณหภูมิประมาณ 450 – 550°C และป้อนแท่งอะลูมิเนียมดังกล่าวเข้าเครื่องรีด หลังจากนั้นใช้เครื่องรีดซึ่งเป็นระบบไฮดรอลิกอัดแท่งอะลูมิเนียมผ่านแบบพิมพ์ออกมาเป็นอะลูมิเนียมเส้นยาวได้ รูปร่างตามแบบแม่พิมพ์ที่ต้องการเช่น ท่อกลมอะลูมิเนียม แท่งกลมอะลูมิเนียม หรืออะลูมิเนียมที่มีรูปร่างหน้าตัดโปรไฟล์ต่างๆทั้งที่เป็นแบบกลวง (hollow shape) หรือแบบตัน (solid shape)

2.9.1 ส่วนประกอบของเครื่องรีดอัดอะลูมิเนียม

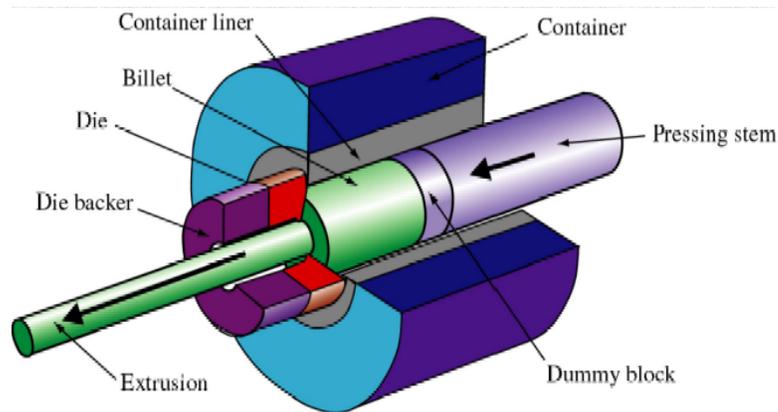
จากรูปที่ 2.21 แสดงให้เห็นถึงส่วนประกอบของเครื่องรีดอัดอะลูมิเนียมซึ่งจะประกอบไปด้วยชิ้นส่วนที่สำคัญดังต่อไปนี้

Pressing stem : เป็นตัวส่งผ่านแรงดันจากระบบไฮดรอลิกไปยังบิลเลท

Dummy block : จะถูกวางอยู่ระหว่าง Pressing stem และ บิลเลท โดยด้านที่สัมผัสกับ Pressing stem จะเป็นเหล็กและด้านที่สัมผัสกับบิลเลทจะเป็นอลูมิเนียม Dummy block จะต้องมีขนาดเล็กกว่า Container liner เล็กน้อย เพราะถ้า Dummy block มีขนาดที่ใหญ่กว่าหรือคับพอดีกับ Container liner จะทำให้ Liner เป็นรอยขีดและจะอัดอากาศเข้าไปในบิลเลทด้วย ในทางตรงกันข้ามถ้า Dummy block มีขนาดเล็กเกินไปจะทำให้ห่ออะลูมิเนียมติดอยู่ที่ผิวของ Liner ซึ่งมีผลทำให้การรีดบิลเลทถูกกัดไปเกิดปัญหาคุณภาพผิวที่ชิ้นงาน

Container และ Container liner : Container เป็นอุปกรณ์ที่สวมอัดอยู่กับ Container Liner ซึ่งใช้สำหรับบรรจุบิลเลท ผิวของ Container liner จะต้องเรียบตลอดเวลา เพราะหากผิวของ Container liner เป็นรอยแล้วจะทำให้เกิดการสะสมของอะลูมิเนียมตามรอยเหล่านั้น ซึ่งบางครั้งอาจถูกรีดปะปนออกมากับบิลเลท ทำให้คุณภาพผิวไม่ดี ในขณะที่เดียวกันอากาศอาจเข้าไปแทรกตัวอยู่ตามรอยของ Container liner ทำให้เมื่อรีดชิ้นงานออกมามีอากาศเข้าตัวเข้าไปอยู่ในชิ้นงานส่งผลให้ผิวของชิ้นงานมีตุ่มฟองอากาศเกิดขึ้น

Die : คือแม่พิมพ์ที่ถูกเจาะให้เป็นรูปร่างหน้าตัดต่างๆเพื่อให้บิลเลทถูกรีดอัดออกมาเป็นหน้าตัดชิ้นงานตามที่เราต้องการ ชุดแม่พิมพ์ที่ใช้ในการผลิตรูปร่างหน้าตัดต่างๆแบ่งออกเป็นชนิดใหญ่ได้ 2 ชนิด คือแม่พิมพ์สำหรับชิ้นงานหน้าตัดตัน (solid die) และแม่พิมพ์สำหรับชิ้นงานหน้าตัดกลวง (hollow die)

รูปที่ 2.21 ส่วนประกอบที่สำคัญของเครื่องรีดอัดอะลูมิเนียม [3]

2.10 ผิวเปลือกส้มหลังการแปรรูปเย็น (Orange peel surface after cold forming)

ชิ้นงานอะลูมิเนียมผสมที่ผ่านกระบวนการขึ้นรูปด้วยวิธีการดึง (stretching) ตัดโค้ง (bending) หรือ ลากขึ้นรูป (drawing) มีโอกาสที่จะพบกับปัญหาผิวหยาบที่เกิดขึ้นได้บริเวณผิวของชิ้นงาน หรือที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า “ผิวเปลือกส้ม” (orange peel surface) ดังแสดงตัวอย่างในรูป 2.22

รูป 2.22 ตัวอย่างปัญหาผิวเปลือกส้มที่ปรากฏขึ้นตรงบริเวณผิวตัดโค้งของชิ้นงาน

ปัญหาความรุนแรงผิวเปลือกส้มที่ปรากฏขึ้นนั้นมีความสัมพันธ์โดยตรงกับขนาดของเกรนที่อยู่บริเวณผิวของชิ้นงาน กล่าวคือขนาดของเกรนที่ละเอียดจะปรากฏปัญหาผิวเปลือกส้มให้เห็นที่บริเวณผิวชิ้นงานน้อยมากหรืออาจจะไม่ปรากฏให้เห็นเลยภายหลังการแปรรูปเย็น ในขณะที่เดียวกันถ้าชิ้นงานนั้นมีขนาดของเกรนที่หยาบก็จะส่งผลให้บริเวณผิวของชิ้นงานปรากฏผิวเปลือกส้มที่ค่อนข้างรุนแรงและสามารถมองเห็นได้ชัดเจนภายหลังการแปรรูปเย็น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าขนาดของเกรนมีขนาดใหญ่มากน้อยเพียงไร ปัญหาของผิวเปลือกส้มที่ปรากฏขึ้นนี้เป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นเนื่องจากการเสีรูปของเกรนและทิศ

ทางการเคลื่อนตัวของผลึกที่ไม่เหมือนกันภายในเนื้อวัสดุ ในขณะที่วัสดุถูกแปรรูป การเคลื่อนตัวของตัวของผลึกที่เกิดขึ้นนั้นจะขึ้นอยู่กับลักษณะ โครงสร้างการเรียงตัวของกลุ่มเกรนในแต่ละพื้นที่และจะแปรผันไปตามปริมาณการแปรรูป และความเครียดที่เกิดขึ้นภายในเนื้อวัสดุ และเนื่องจากที่บริเวณผิวโดยรอบของชิ้นงานเป็นบริเวณที่เกิดการเคลื่อนที่และเสียรูปร่างของเกรนโดยอิสระจึงทำให้ปรากฏลักษณะของผิวเปลือกส้มที่บริเวณผิวชิ้นงาน [6]

ขนาดของเกรนที่ขยายแต่เกิดขึ้นลงไปไม่ลึกจากผิวของชิ้นงานจะส่งผลให้ปรากฏผิวเปลือกส้มที่มองเห็นได้รุนแรงน้อยกว่าขนาดของเกรนที่ขยายเท่ากันแต่เกิดขึ้นลึกมากลงไปจากผิวของชิ้นงาน และสำหรับชิ้นงานที่ผ่านกระบวนการขึ้นรูปเย็นจะปรากฏลักษณะของผิวหยาบหรือผิวเปลือกส้มที่บริเวณผิวของชิ้นงานในลักษณะที่รุนแรงและมองเห็นได้ชัดเจนกว่าผิวของชิ้นงานที่ผ่านการขึ้นรูปร้อน [6]